

Beletristica, sciintie, arte, viétia sociala, moda.

Totu-odața organulu publicatiunilor „Societății pentru fondu de teatru nationalu.“

<p>Pest'a Domineca 18/30 opt.</p>	<p>Va esi in fia-care domineca, cu portrete si alte ilustratiuni; ca premiu se dau tablouri pompoze. La fiecare numeru se alatura o cöla de romanu.</p>	<p>Pretulu pentru Austria pe jul.—dec. 5 fl. pentru tablou 80 cr. Pentru Romani'a pe jul.—dec. unu galbenu, pentru tablou trei sfanti.</p>	<p>Nr. 42.</p>	<p>Cancelari'a redactiunii Strat'a sierpelui Nr. 2, unde sunt a se adresá manuscriptele si banii de prenumeratiune.</p>	<p>Prenumeratiunile se potu face la tóte postele. Pentru Romani'a in libra- ri'a dloru Socecu et comp. in Bucuresci.</p>	<p>Anulu VI. 1870</p>
---	---	---	-------------------------	---	--	-------------------------------

Statutele

Societății pentru crearea unui fondu de teatru nationalu romanu.

Capu I.

Scopulu, titlulu si midi-lócele.

§ 1. Se institue o Societate pentru crearea unui fondu, din care cu timpul sê fia posibila infintiarea unui teatru nationalu romanu din cöce de Carpati.

§ 2. Societatea pórtá numele: „Societate pentru fondu de teatru romanu.“

§ 3. Midi-lócele sunt:

a) contribuirile si ofertele membrilor Societății;

b) alte oferte, legate si

c) ori ce feliu de daruri si vinituri menite scopulu Societății.

Capu II.

Membrii Societății.

§ 4. Membrii Societății sunt:

a) *fondatori*, carii dau odata pentru totu-de-una in bani sêu in obligatiune formala celu pucinu 500 fl.

b) *ordinari*, carii sêu dau odata pentru totu-de-una in bani ori in obligatiune formala sum'a de celu pucinu 100 fl.;

acestia sunt membri pe viétia;

sêu se oblêga a dá câte 6 fl. pe trei ani, celu pucinu;

acestia sunt membri pe timpul, in câtu corespundu obligamentulu luatú fatia cu Societatea.

c) *ajutatori*, carii contribuescu mai pucinu ecdâtu membrii ordinari.

Capu III.

Adunarea Societății.

§ 5. Societatea si-manifesta activitatea prin adunarea generala, prin comitetulu centralu si prin functiunarii sei.

§ 6. Adunarea generala o compunu membrii fondatori, si membrii ordinari — cu votu decisivu, — ér cei ajutatori cu votu consultativu.

§ 7. Adunarea generala se tiene celu pucinu odata pe anu.

§ 8. Decisiunile se facu prin majoritate de voturi a celoru de fatia.

§ 9. Agendele adunării generale sunt:

a) a-si alege unu presiedinte si unu vice-presiedinte pentru unu periodu de trei ani; acestia sunt totodata presiedinte si vice-presiedinte comitetului (§. 11.)

b) a alege unu comitetu pentru administrarea afaceriloru sale;

c) a esamina reportulu comitetului si a decide a supra lui;

d) a alege comisiunile necesarie;

e) a vota spesele anuale;

f) a discuta a supra midilóceloru in favo- rulu Societătii;

g) a defige locul si timpul pentru vii- tóri'a adunare generala.

Capu IV.

Comitetulu Societătii.

§ 10. Resiedinti'a comitetului deocamdata e Pest'a.

§ 11. Comitetulu se compune din siepte membri, a nume: din presiedintele si vice-presiedintele Societătii, din doi secretari, unu casariu, si alti doi membri.

§ 12. Comitetulu va forma unde va poté comitete filiale pentru promovarea scopului Societătii.

§ 13. Comitetulu se alege pe trei ani. Membrii potu fi realesi.

§ 14. Comitetulu va tiené siedintia in ffacare luna odata; cerendu trebuinti'a, va tiené si mai de multe ori.

Pentru luarea de conclusiuni valide se cere presenti'a a celu pucinu trei membri cu presiedintele.

§ 15. Comitetulu reprezenta Societatea in afara; elu ingrisesce de averea Societătii, de observarea statuteloru, si esecuta decisiunile adunării.

§ 16. Tóte actele in numele comitetului si alu Societătii au sê ffa subscribe de unu presiedinte si de unu secretariu.

§ 17. Comitetulu va locá banii incassati la unu locu siguru pentru fructificare. Elu va portá registre despre tienerea in evidintia a membriloru si altoru contribuitori, a timpului de candu si a sumeloru capitalisate pentru fructificare. Elu va face reportu adunării generale despre tóta activitatea sa de peste anu.

§. 18. Comitetulu este respundiatoriu adunării generale de tóte actiunile sale.

§ 19. Functiunea comitetului este gratuita.

Capu V.

Dispositiuni generalé.

§. 20. Societatea va incepe anulu seu imdata dupa votarea acestoru statute.

§ 21. Candu fondulu Societătii se va urca la o suma, din care s'ar poté realisa infintiarea teatrului natiunalu, adunarea generala — convocata a nume pentru acestu scopu — va decide a supra acestei cestiuni.

Totu odata ea va decide, déca Societatea mai are sê existe ca atare, séu a se institui o societate a nume pentru teatru?

§ 22. Adunarea generala poté modifica aceste statute, fara inse a schimbá scopulu Societătii.

§ 23. Societatea se va privi desfiintata, candu nu va mai numerá nici siepte membri ordinari, cari sê compuna comitetulu; in care casu averea ei va trece in administratiunea „Asociatiunii transilvane pentru literatur'a romana si cultur'a poporului romanu“, inse numai spre scopulu infintiării teatrului natiunalu romanu.

§ 24. Aceste statute dupa votarea loru se voru substerne guvernului tierii spre sciintia.

S'au votatu de catra adunarea generala tienuta in *Deva* la 5 oct. 1870.

Dr. Iosifa Hodosia,

presiedinte.

Iosifa Vulcanu,

secretariu.

Augustu Horsaia,

secretariu.

Imnu pentru Romani'a.

Privesce-Atotpotinte! din patri'a-ti cerésca
Spre biét'a Romania, spre vechiulu ei poporu;
Intinde-ti drépt'a santa, si fâ ca sê renasca,
Din lung'a-i agonia spre-unu mandru venitoriu.

Odata-acést'a ginte sub legile-i strabune,
Crescea, 'nfloriá cu fala, ca cedrulu din Libanu;
Dusmanii tremuratu-au de gloriosu-i nume,
Câ n'a fostu ginte brava, ca gintea lui Traianu!

Candu viti'a arpadina gemea 'n catusie grele,
Si crunt'a Semiluna in Bud'a stralucia,
Candu falnic'a Elada sub plagele crudele
A fereloru pagane, ca crinu se vescediá;

Candu lumea diumetate cadiu inforata,
Sub jugulu sierbitutii grumazii sei plecandu ;
Atunci Romanulu singuru, cu fruntea-i sangerata,
In viscolulu de lupte statutu-a neinfrantu !

Mihaii si Stefanii cu braciulu loru celu tare
Sciau sê umilésca cerbicea de dusmanu,
Scapandu natiune, tiéra, scapandu penati, altarie,
Si crucea inaltiandu-o pe siantiuri de osmanu !

Cristóse ! a loru lupta, fu lupt'a crucii tale,
Pre care inimiculu fâr' lege o-a calcatu ;
Si braciulu loru in contra intrigei infernale,
Spre aperarea crucii otielu a apucatu !

Dar vai ! acestia Erculi, atleti de barbatia,
Adi dormu lasati uitârii in recele mormentu ;
Si Roman' a trista in gelnica-agonia,
Rechiamo 'n dar pre bravii eroi, ce nu mai sunt.

Si-acum mai curge Istrulu ! pe vechiele hotare,
Si cursulu lui e liberu prin agri si prin vâi ;
Ma Roman' a plange cu lacrimi amare,
Blamata, 'ncatusiata de insi-si fiii sei !

Si-acum stau Bucurescii ! cu turnurile nalte,
In ei reinviatu-a Romanulu parlamentu ;
Dar ce folosu ? in dinsulu nu affi direptate,
Tieranii gemu fâr' tiéra in vechiulu loru pamentu !

Si-acum stâ Severinulu ! cu negrele-i ruine,
Sub ele atât'a marturi viséza liniscitu ;
Ah ! ei cadiura 'n lupta de spadele straine,
Ma adi pre sine fratii prin lege se ucidu !

Privesce-Atotpotinte ! din patri'a-ti cerésca,
Spre biét'a Romania, spre vechiulu ei poporu ;
Intinde-ti drépt'a santa ! si fâ ca sê renasca
Din lung'a-i agonia spre-unu mandru venitoriu !

Iustinu Popfii.

Crucea négra.

— Novela. —

(Continuare si fine.)

Pe diu'a viitória a fostu acolé pastoriulu.
Julianu i-a datu scrisórea.

— Én cetesce-mi-o, domnisorule, sê vedem cum merge !

Julianu ceti :

„Iubita copila !

Ceea ce a fostu intre noi, a fostu o gluma cum mai facu tinerii, eu am incredintiatiu alt'a. Érta si ti-cauta si tu fericirea unde o vei aflá. Fii sanetósa !“

— Apoi asié am scrisu, place-ti ?

— Oh ! fi ti-ar condeiulu de aur, domnisorule, chiar din gura mi-a luat vorbele. Mane ti-aducu melulu, — asié e de grasu ca unu porcelu. Sê-ti deie Domnedieu bine, domnisorule, si o domnisióra frumósa he . . . he . . .

— Multiamescu, frate, dar tiene melulu pentru tine ! Fii sanetosu !

Pastoriulu s'a dusu totu fluerandu, Julianu a remasu meditandu.

Cine scé ce face August'a, cine scé unde va fi ea in lumea cea mare ? De tóte si-aducea a minte in lume, numai de aceea nu, câ August'a sê-lu uite, sê fia necredintiósa.

Credinti'a lui nu l'a insielatu. August'a a vediutu in pucinu timpu lumea multa, si in lume multe placeri si frumsetie, dar pe Julianu nu l'a uitatu nici pe unu minutu.

Diu'a si nóptea meditá cu elu, lacrimá, plangea si se uscá pe tóta diu'a ca frundi'a fara róua.

Betranulu vedea si sciá tóte, dar se facea câ nu scie nimicu.

Suferiá si dinsulu pentru suferinti'a scumpei copile, lu-doreá de sórtea ei, dar unu norocu ca celu ce lu-potea dá Julianu, nu voiá nici cu unu pretiu pe lume. Eh, timpulu va vindecá pe August'a incetu-incetu, asié cugetá betranulu.

August'a a acceptatu unu timpu indelungatu si a suferitu ; dar pe urma ea a vediutu, câ dins'a pentru Julianu e perduta pe veci. Óre o descoperire 'naintea betranului n'ar avé unu resultatu mai imbucuratoriu ? Perdere mai mare nici descoperirea nu-i va aduce decâtu tacererea.

Ceea ce a cugetatu a si facutu.

Intr'o demanétia a pasítu inaintea tatalui seu cu modesti'a, smereni'a, si ai poté díce fric'a unei copile inocente. I-a spusu tóte dintru inceputu, tóta relatiunea, totu amorulu, credinti'a ei, suvenirea, dorulu si si-a descoperitu totu sufletulu, cu tóta sinceritatea.

— Apoi e bine, — díse betranulu la descoperirea feciórei, — mi-pare bine de sinceritatea si confidenti'a ta. Asta o am acceptatu de la tine, si déca o faceai mai de multu, tóte se intemplau intr'alta forma. Eu credu, câ fericirea victii si-are cea mai puternica basa si isvoru in amoru, si pentru aceea sum resolutu a-ti lasá sboru liberu simtiementului acelui santu, sê iubesci pe cine vei voi, si sê ffi a lui. Eu am avere, n'am trebuintia de averea lui, i voiu da muiere buna si avere destula, numai

de una sê fiu asiguratu pentru viitoriulu teu :
adeca, sê sciu câ si elu te iubesce.

August'a nu potù ascultá mai multu. Ea
cadiù la pitiórele betranului, unu timpu statù
in lesînu, apoi imbratiosiandu pitiórele betra-
nului se taraiá inaintea lui ca o sclava, si-udá
manile cu lacrime.

— Multiamescu-ti ceriule, multiamescu-ti
tie tata bunu, inca nu-e tardû déca voiesci tu,
elu me iubesce ca viéti'a, si me ascépta sê ne
intalnimu.

— E bine, fetu-meu, déca te iubesce, sê
ffi a lui, inchina-te pe bratiulu acela, unde ti-
credi fericirea vietii, — eu nu te voiu im-
pedecá.

Astfeliu dîse betranulu cu sange rece si
August'a erá in culmea fericirii sale. Pentru ce
nu ai moritu ací Augusta?

In diu'a urmatória betranulu primì in pre-
senti'a fetei sale o epistola adresata Augustei.
Betranulu nu o deschise, ci o predadù ei
indata.

August'a rosí ca sangele. Asié bine i se
parea a cunósce scrisórea aceea, asié bine se-
mená cu a lui Julianu, dar totu-si cautandu
de ameruntulu, unele trasure nu semenau de
ajunsu.

August'a aflandu atât'a anima buna in si-
nulu parintelui seu, inainte i spuse de unde sé-
mena sê vina epistol'a.

Tremurá cu frundi'a plopului, si rapede
deschise epistol'a.

Aceea erá scrisa de buna-séma de man'a
lui Julianu. O cunoscea bine August'a, mai bine
chiar si decátu scrisórea sa.

Cetì unu minutu — si-puse manile pe fa-
tia, si prinse a plange cu o do rere desperata,
ucigatória. N'a dîsu nimicu, dar la intrebarea
betranului i predadù epistol'a.

Betranulu cetì:

„Iubita copila!

Ceea ce a fostu intre noi, a fostu o gluma
cum mai facu tinerii. Eu am incredintiatu alt'a.
Iérta, si ti-cauta si tu fericirea unde o vei aflá.
Fii sanetósa!

Julianu.“

Cetitorii si-voru aduce a minte, câ chiar
acest'a fu testulu epistolei pastoriului ce i-lu
scrisesse Julianu. Betranulu cetì, si statù cuge-
tatoriu; ér August'a erá incremenita ca unu
stanu de pétra. Nici lacrime nu-i mai viniau in
ochi, numai din candu in candu erumpea câte
unu suspinu din peptulu ei, ce pareá câ crépa
peptulu in dóue.

Oh nu scie nimene ce e capabilu a suferí

sufletulu omenescu! Sunt doreri, de cari nu ne
tienemu capabili a le suferí, si candu ni le me-
sura sórtea, le suferimu indoitu, si totu-si sca-
pâmu cu viéti'a. Dóra chiar aici se aréta pote-
rea ddiésca in sufletu, candu vedi câ suferi
mai multu decátu poti presupune de unu omu
si nu se frange.

Si sufletulu care e capabilu a suferí doreri
estraordinarie — este unu sufletu inaltu, séu
coruptu cu totulu; sufletulu inaltu invinge
luptele, celu coruptu nu se lupta cu ele, si in
pasivitatea lui nu simte dorerea.

— Vedi, Augusta draga, ce e lumea —
dîse betranulu dupa unu restimpu stringandu
copil'a la sinu. Eu am traitu in lume, am ve-
diutu multe, am suferitu multe, si am invetiatu
a cunósce misielése ei. Numai atât'a svatu ti-
dau pe viitoriu, uita visulu unei copilarie, si
de acum asculta de svatulu parintelui teu!

August'a tacù desarmata si doborita, si ca
una care nu erá patîta, si nu sciá combiná tre-
bile decátu asié precum le vede, inca in diu'a
aceea se resolví, a-si pune tóte poterile sê uite
si sê-lu condamnedie.

Si sufletulu ei indignatu, si déca nu a ree-
sîtu a uitá o suvenire atâtu de dulce, dar a po-
tutu a se resolví sê suferi dorerea, abdîcandu
de elu, si a-si sperá víitoriulu intr'altu bratiu
mai fidelu.

Asié a trecutu dî dupa dî, luna dupa luna.
Dorerea si suvenirea nu mai trecea ca unu spi-
ritu de persecutiune. Unu minutu ea se pareá
resoluta si inpacata, dara intr'altu minutu vi-
niá dorerea suvenirii ca unu noru negru, si-i
imbetá crerii, si-i intunecá lumea ca unu mor-
mentu; dar ce sê faca, sórtea o a batutu, tre-
bue sê suferi.

A trecutu si anulu, numai dorerea nu. Apoi
au venitu alte valuri, alte intemplári.

Dupa unu anu betranulu a reesîtu a cas-
tigá pentru August'a complacerea, si, precum
credea elu, amorulu unui tineru, déca se potu
numí si holteii tomnatici tineri, asié cum erá
dorinti'a betranului.

Favoritul betranului erá unu tomnaticu,
séu dupa terminulu lumei culte, unu june, care
asié de multu fusese june, câtu dóra si-a fostu
si uitatu dílele junetiei. Acest'a erá unu june
precum sunt multi asta-di, mai alesu in orasie
mari, cari considera de unu ce pré rusticu a in-
trá in sanctuariulu vietii conjugale, pana ce ei
au simtîre pentru elu; cari, dupa-ce-si manca
si beu sanetatea, amorulu si poes'i'a in birtulu
si la més'a coruptiunii, atunci candu nu-su ca-
pabili mai multu de lume, si candu lumea in-

Dupa batali'a de la Sedan.

cepe a-i ignorá ca pre nesce scule folosite si resupte — se punu si ca o anathema se incaiera de grumadii unei copilitie tinere, a careia vié-tia e numai o fantasía, o poesía si unu visu infloritu. Apoi vedi bine, sufletulu loru celu sterpu, obositu si decadiutu, nu multiamesce flacar'a unei fantasie tinere, unui simtiu sboratoriu, si devine taru pe arip'a cea dragalasia a fragedei cugetári.

Hei, asié facu adi multi tineri. Se dau pe valulu lumei, si candu si-au carutiatu bine pe elu totu ce au pentru posibilitatea unei vieti fericite, cu etate trecuta se insóra; apoi li dá Domnedieu o mangaiare dulce, unu copilasiu, dar nu apuca a se desvoltá, si parintele frantu si scapatatu éca se duce la mam'a . . . lui, de unde s'a despartítu cu atát'a necasu si rusíne. Vai de tine ciungu cârnitu, inca te-ai numí tineru, si ti-place de lume, si-i dâci civilisata, pentru câ nu-ti spune in ochi câ esti betranu!

Unu astufeliu de mire aflâ betranulu pentru August'a, si i se parea multu de elu; dar August'a nu se potea impacá cu elu. Elu se parea a fi omu blandu si cu minte, dar erá cam trecutulu in etate; intre tineri asié bunu si blandu nu scfu déca ai fi aflatu; câ-ci trebue sê scimu, câ holteiulu tomnaticu in multe casuri se alege mai bunu barbatu decâtu celu tineru, déca nu e jalusu; pentru câ in celu tineru tóte afectiunile sunt inca neisbucnite, ér celu betranu, multiamita trecutului, s'a resuflatu de tóte. Astufeliu erá mirele Augustei; dar cu incetulu s'a dedatu cu sórtea, si nu multu s'a manatu, August'a fu nevésta.

De aci s'a stramutatu tóte. Betranulu preste pucinu timpu a moritu, si Domnedieu a mangaiatu dorerea Augustei cu o fetitia frumoséca intocmai ca unu angerasiu, si cu incetulu s'a impacatu cu sórtea si le-a uitatu in câtu-va; numai din candu in candu i mai conturbá liniscea suvenirea mamei, a tatei si a lui Julianu.

Au trecutulu ani dupa ani, si August'a nu audíse nimicu de fostulu ei dominiu, de loculu unde si-vedea ea pe Julianu, si lu-acceptá sér'a.

Intr'unu tardíu, dupa câti-va ani o intimpinâ o suprindere placuta. In Paris se intalní cu o educatória a sa din tineretie, care remasese de ea in Ardólu, si care fiindu de origine din Paris, éra s'a rentorsu numai acum de curundu la loculu nascerii.

August'a a chiamatu la sine, a conversatu cu ea in tóta diu'a, si nu erá omu in lume care sê-i fi facutu atát'a placere ca ea, candu i spunea de frumós'a tíera unde s'a nascutu.

August'a inca se parea câ se recreédia la povestile ei. Si-spunea si ea placerile tineretiei, vedi bine cu destula reserva, — ma intre altele si-a esprimatu si dorinti'a câtu i-ar placé a mai recastigá odata dominiulu unde si-a petrecatu prunci'a.

— Oh nu nici vorbí, dómna, pentru Domnedieu — dîse, educatóri'a suspinandu si opintíndu-se ca tóte muerile, s'a schimbatu acolo tóte acum. Lumea, ómenii si relatiunile ómeniloru, tóte sunt altele. Dumbravele si plaiulu, dóra si érb'a, tóte s'au schimbatu. Castelulu e mai mohoritu, siede unu arendatoru in elu, arborulu celu mare inaintea castelului s'au scatu. Si oh, acum mi-aducu inca a minte ce mai vorbesce lumea. Se vorbesce, câ si spirite ambla acuma in giurulu castelului aceluia, si inca pe unde?

August'a ascultá cu placere si cu dorere. Ochii-i erau plini de lacrimi, anim'a de doru si de suvenire.

— Se vorbesce — continuâ educatóri'a, — câ la crucea cea négra in tóta nóptea, in mediulu noptiloru ambla ratecindu pustía o figura négra, o vedu omenii cu ochii prin nopti pustie, si nu póte vorbí nimenea cu ea. Atâte vórbe mai ambla! . . .

Candu nóptea e lina, tainica si dulce, la lumin'a lunei apare umbr'a ca din pamentu, si ambla giuru impregiuru pe langa cruce, si cauta in giuru, se pare câ ascépta ce-va, cine scie ce lucru misticu si secretu, apoi dupa unu timpu dispare prin dumbrave.

Candu nóptea e négra si intunecata ca mormentulu, candu nu ésa afara sufletu omenescu, candu se teme omulu a esí pana in pragu, figur'a in mediulu noptii sta radiemata pe cruce si ascépta si cauta inpregiuru.

Candu viforulu urla, candu tempestatea sguduia silentiulu vâiloru, tacerea codrilor si pustíulu muntiloru, candu fulgerulu sfasíá prin nori si furi'a naturei vuesce prin codri si prin stance — figur'a stâ infasiurata radiemata pe cruce si ascépta, cine scie ce, póte semnulu sê se întórca la loculu odihnei sale.

Candu gerulu crépa copacii, candu néu'a cartiesce sub pitióre, candu inghiatia paserea in culcusiú — in mediulu noptii cei vitrige — figur'a ascépta la cruce.

Candu ninge prin nóptea intunecata, si nu vedi nimica cu ochii, demanéti'a affi o urma pe néu'a pana la cruce, se vede cum a statu langa cruce in locu.

Oh, spunu dómna, câ nu odata vine pe cararea ce se cobóra de la cruce catra gradina,

scii unde ti-mai place dtale a siedé singura, acolo stâ si éra se departa. Nu mai scie nime-nea cine si ce póte sê fia.

August'a o ascultâ pana in capetu, si candu sfersî educatóri'a, n'avù unu cuventu, si stetù inmarmurita de cele ce audîse. Candu a sfersîtu crescatóri'a cuvintele: nu scie nime-nea cine e si ce póte sê fîa — cugetá ea: numai eu sciu in lume si altulu nime-nea.

Cu 'ncetulu i se incepù a i se deschide o lumina, si lumin'a asta o imbetá si nebuniá. Prinse a mai recugetá odata la epistol'a acea mistica a lui Julianu, si asié o doriá pentru ce nu o a sciutu tiené sê o mai véda odata, sê o mai caute de ameruntulu si sê cunósca adeverulu baremu asta-di. Si-aducea a minte câtu nu semená adres'a si subscrierea cu scrisórea lui Julianu, pe langa tóte câ cuprinsulu semená — oh deslucire Dóme!

De unde a potutu scí Julianu, câ unde sunt ei, cine i-a spusu unde sê scrie? Intriga e, alta nimicu pe lume.

Si cine e adi necredintiosu? Julianu o ascépta pre ea, cum i-a spusu, in tóta nóptea pana va viní, o ascépta cu credintia si dupa atâtia ani, prin víforu prin geru si prin tempestate, si ea si-duce viéti'a pe bratiulu altuia, oh Dóme indura-te! . . .

S'a resolvatu sê recastige cu ori-ce pretiu dominiulu vendutu. Va pastrá credinti'a catra barbatu din detorintia, dar celu pucinu va stemperá sórtea lui Julianu.

Nu s'a manatu multu timpu, si August'a prin intrevenirea barbatului seu a recastigatu dominiulu cu pretiu indoitu, si nu preste multu s'a mutatu in elu.

Oh, acolo mare parte din ce a fostu mai frumosu erau pustie. Póte cugetá ori-cine, candu te intorci din locuri departate intr'unu locu placutu, unde ti-a fostu remasu totu ce aveai dulce pe pamentu, unde ti-ai petrecutu prunci'a si celu d'antâiu amoru — ti-ar trebuí dóue suflete ca sê poti cuprinde totu ce simtíesci; dar inca atuncia candu rentorni cu acele simtíri ca August'a.

A cercetatu castelulu, grădin'a, crucea cea négra a mama-sa, si stanc'a. Tóte le-a aflu- tu, pe pétr'a crucei de o parte se cunoscea loculu stersu unde incotise atâ'ta timpu sermanulu Julianu. Tóte le a aflu- tu, dar pe Julianu nu l'a mai aflu- tu in veci. Póte a moritu doboritu de suferintie. Asta e sórtea amorului adeveratu de multe ori, si asta e cea mai mare nedreptate in lume

August'a a poflitu de la barbatulu seu

celu bunu, ca acolo vis-à-vis cu balconulu castelului pe stanc'a ceea sê redice o capela mica si frumósa. Capel'a s'a redicatu.

Apoi a poflitu ca mormentulu mamei sale sê-lu straformedie intr'o gradinitia mandra, si crucea sê o acopere in form'a unei capele. Si acésta s'a facutu.

Apoi a poflitu ca de la crucea cea négra pana la gradina cararea de dóue parti sê se plantedie cu flori. Si aceea s'a facutu.

Barbatului i placea nesce dorintie asié frumóse si inocente, cum sê nu-i implinésca tóte!

August'a in tóta septeman'a celu pucinu odata le luá pe la tóte pe rendu, de la castelu la stanca, de la stanca la crucea cea négra, apoi pe cararea cea de flori pana la gradina, la loculu unde s'a intalnit mai pe urma cu Julianu. In totu loculu suspiná cu dorere si versá dóue lacrimi, pe cararea cea de flori viniá catra casa cantandu doin'a ce s'audiá nóptea din flu- erulu lui Julianu, apoi in gradina, la loculu celu scumpu si-stergea lacrimelile si se intorná in castelu.

In totu loculu amblá, dar pe Julianu nicairi nu-lu mai intalniá, nici nu-lu va 'ntalni in veci! . . .

N'are sórtea nedreptate mai mare, decátu candu persecuta fara vina pe doi amoresi credintiosi.

V. R. Buticescu.

D-rei B.

In viéti'a trecatória
Si in lumea peritória
O di dulce de iubire
E unu vécu de fericire.
Alessandri.

Cu zorile se 'ntrece, cu zorile se 'ngana
La chipu si frumusetie o mandra, bela dîna,
Si Juno e jalusa de falniculu ei sinu,
Pre care-unu raiu de viéti'a si farmece se 'nelinu.

Si fruntea i-o adórna comete auróse,
Lucéferi din elisiu cu unda luminósa,
Ce 'nnéca 'n sboru-i tainicu; a lancu murmu toriu,
O anima ce arde d'unu doru omoritoriu.

In raiulu de frumsetie, tiesutu cu floricele,
Dorescu sê gustu dulcétia, si 'n visa usiurele
Sê cantu in veselía triumfulu tierci mele,

S.-'n und'a cristalina din mandrulu curcubeu,
Plutindu din valu in valuri, 'naltiatu spre empireu,
Sê versu cup'a vietiei, sê-mi dau sufletulu meu. . .

N. Petru.

SALONU.

Dómnei Emilia Ratiu n. Orghidanu.

(Responso la epistol'a din nr. trecut.)

Pest'a 24 oct. 1870.

Dómna,

Mi-ai causatu dóue simtieminte dulci : suprinde-
re placuta si bucuría mare. Suprinde-
re prin pretiuit'a-ti
scrisóre, — bucuría prin cuprinsulu ei.

Ti-multiamescu pentru ambele.

Permite-mi inse a-ti spune, câ autorulu bucuríei
mele nu este complimentulu nemeritatu, cu care me
onori la inceputulu acelei scrisori.

Nu! . . .

Este unu motivu mai innaltu, cel'a ce me face a
pronunciá cuventulu „bucuría.“

Frumósia francesu a dî-u odata, câ nici o
idea frumósá nu se póte realizá fara concursulu fe-
meiloru.

E bine, ide'a infintiárii unui teatru natiunalu
are acuma in ajutoriulu ei si pre un'a dintre cele mai
destinse dame romane.

Dta vii a promite, câ vei face totu ce-ti va stá
prin potintia spre realizarea acestui scopu.

Éta, caus'a bucuríei mele! . . .

Nici odata o idea mare n'a triumfatu de odata.
Totu-de-una a trebuitu sê tréca unu timpu óre-care,
pana candu cei mai inferiori in cultura devenira ca-
pabili a o intielege, si adversarii ei remasera des-
armati.

Astu-felu si pana la realizarea ideii de a infintiá
unu teatru natiunalu mai are sê tréca unu intervalu
óre-care; dar in urma ide'a va triumfá.

Si ea va triumfá cu atâtu mai usioru atunce, déca
secsulu femeiescu va díce dimpreuna cu dta :

„Sê ne unimu cu totii, ca sê potemu vedé in
scurtu realizata acésta frumósá si marétia idea!“

Si femeile nu potu fi in contra acestei ideii. Ele
nu potu fi adversariile teatralu natiunalu.

Ce este femeí'a ?

O poesía.

Ce este teatrulu ?

Unu templu alu poesíei.

Fara poesía viéti'a ar fi séca, — si fara unu
templu alu poesíei — poesí'a ar perí. . . .

Femeile romane totu-de-una au statu la innaltí-
mea misiunii lor. Sum convinsu, câ ele si de asta-data
se voru aretá demne de respectulu ce li detorimu.

Si déca femeile si-voru face detorinti'a, succesulu
va fi garantatu pe deplinu.

Ceea ce voesce femeí'a, voesce si Domnedieu, —
díce unu proverbu francesu.

Voiti dar, femeí romane, ca sê voiéscá si Dom-
nedieu !

Primesce, etc.

Josifu Vulcanu.

Gramatic'a limbei amorului.

Prefacia.

Nu ve ffa téma ! Ea va fi scurta.

Sierpele invidiei este celu care-mi pune pén'a in
mana, déca-mi este permisu, fara ca sê fiu doctoru in
litere, sê usurpu o asemenea metafora.

Am bagatu de séma, câ gramatic'a dlui . . . a
ajunsu la a nu sciu câte editiune, si trebeu sê fi rapor-
tatu suma de bani editórelui seu.

Fara ca sê cautu a aprofundá acestu misteriu de
aritmética, fara ca sê me intrebu cum se póte face, ca
acestu felu de publicatiuni sê obtia unu succesu asié
de necredíutu intr'o tíera unde se vorbesce asié de pu-
cinu romanescu, am gasitu possibilitatea de a instituí
o concurentia.

O instituu.

Limb'a amorului facile si difficile nu este si nu
póte fi invederatu aceea-si cu a mariloru si miciloru
nostri autori.

Asié dar, Gramatic'a limbei Amoruului imple o
lacuna.

S'o implemu !

Introductiune.

1. — Gramatic'a limbei amorului este artea de a
vorbf, de a scrie si de a traf incorect.

2. — Ca sê vorbésca si ca sê scrie cine-va, se
serva cu cuvinte; ca sê traiéscá, se serva cu apró-
pele seu.

3. — Cuvintele sunt compuse de litere, si literile
sunt compuse de cuvinte.

4. — Sunt dóue feluri de cuvinte : cuvintele va-
riabile si cuvintele invariabile.

Esemplu : Te iubescu, Costica, Nae, Matei, Gutia,
Iancule séu Mitica.

„Te iubescu“, — cuvinte invariabile, cari nu se
modificá nici o-data, ori la ce fiintia avuta de secsulu
masculinu de s'ar adresá.

Costica, Nae, Matei, Gutia, Iancu, Mitica, — cu-
vinte variabile; pré variabile chiar, pentru câ se potu
schimbá de mai multe ori in acea dí.

I.

Despre substantivu.

1. — Substantivulu séu numele represinta o fin-
tia séu unu obiectu óre-care : coplasiu, familia, bir-
jariu.

2. — Sunt dóue feluri de nume : numele comune
si numele proprie.

Numele comune sunt cele ce le-au primitu de
moscenire, precum : Lucsandra, Stanca, Safia, Bala-
sia, etc.

Numele proprie sunt acelea ce si le dau precum :
Eleonora, Emilia, Zozo, Eugenia etc.

3. — Pintre nume séu sub-tantive, sunt unele
cari, de si la singuritu, pré intu spiritului ideí'a mai
multoru persóne formandu o colectiune.

Astu-felu sunt: cunună, chiria, toaleta, nutrimen-
tu, etc.

4. — Substantivele au două proprietăți: felulu și
numerulu.

5. — Felulu este celu care reprezintă distincți-
nea ambeloru secse.

Numerulu... In Gramatic'a limbii Amurului,
nu-lu baga in sēma nici o data.

II.

Despre articulu.

1. — Esista diferite chipuri de a face arti-
cululu.

Acēsta depinde de stagiuni, de caractere, și de o
multime de consideratiuni prē particulare.

Printre principalele chipuri de a face articululu,
noi ne vomu margini sē citāmu:

Balurile mascate și nemascate.

Visitele dese, in focariulu opereii și bufetele dife-
riteloru baluri.

Cinele, ori la care birtu.

Seratele.

In ori-ce stagiune: — Scen'a gelosiei, prē sim-
patica ōmeniloru in etatea in cari se credu iubiti numai
pentru ei.

Lesnulu și istericalile, — ascundu minunatu si-
tuatiunea, candu este vorb'a de a se prinde in flagrante
delictu.

2. — Pentru mai intinse detaliuri, a se adresā
ori-unde. Acēsta intra in dominiulu publicu.

III.

Despre adjectivu.

1. — Sunt două feluri de adjective: adjective
qualificative și adjective determinative.

2. — Adjectivulu qualificativu se adauge la sub-
stantivulu, ca sē esprime calitātē.

Esemplu: — Lacomu, mincinosu, gogosiaru, etc.,
etc., etc.

3. — In gramatic'a limbii amurului nu se cu-
nōsce de cātu unu singuru adjectivu determinativu:
acelu adjectivu este adjectivulu „avutu.”

4. — Adjectivele numerale sunt acele cari servu
a numerā: unulu, doi, trei, etc.

In calcululu aniloru, adjectivele numerale sunt
supuse la o regula generala și fara exceptiune, adeca: a
intrebuintiā totu-de-una o diecime mai multu, candu e
vorb'a despre o amica, și o diecime mai pucinu candu
e vorb'a despre sine.

Esemplu: — Lin'a are 40 ani și eu 20, ceea ce
vrē sē dīca in realitate: Lin'a are 30 ani și eu totu
atātu.

5. — Adjectivele demonstrative se intrebuintiāza
in unu modu mai delicatu. Trebuē sē scie cine-va a-i
variā dupa natur'a celoru cari i adresēdia și a
circumstantieloru in cari au trebuintia.

„Miculu meu baetiulu” sēu „scumpulu meu Bibi”
se intrebuintiāza cu preferintia pentru o cerere de
daru.

6. — Adjectivulu posesivulu este acela care es-
prima ideii posesiunii.

Observatiune particulara. — Nu trebuē sē intre-
buintiēze cine-va adjectivulu posesivulu, candu sensulu
indica lamuritu care este obiectulu posesoru.

Astu-felu, nu se dīce: me dōre capulu meu, sen-
sulu nefindu indoiosu; dar se pōte dīce: mi-am arsu
perulu meu coafēndu-me, ca sē se deosebēasca de celu
pe care-lu cumpera de la coaforu.

IV.

Despre pronume.

1. — Pronumele este unu cuvēntu ce se pune in
loculu numelui spre a si-lu aduce a minte. Astu-felu,
in locu de a se dīce: „Gutia me inēca cu tandretiele
sale”, se dīce simplu: „Elu me inēca cu tandretiele
sale.” Tōta lumea va intielege, cā aci este vorba despre
unu amicu.

2. — Pronumele relative sunt astu-felu numite
pentru cā facu sē se distinga unu gradu de relatiune
mai multu sēu mai pucinu intimu cu substantivulu.

3. — Pronumele relative sunt acele, cari arata
c'unu chipu nehotaritu persōnele a caroru lipsa o
amintescu.

Esemplu: — Da, scump'a mea, cine-va s'a im-
puscatu pentru mine in anul 1869.

V.

Despre verbu.

1. — Regula generala: — In Gramatic'a limbii
amurului, nu sunt de cātu verbe prē neregulate.

Astu-felu sunt: a iubi, a plati, a se casatori, a
mancā, etc.

2. — Cu tōte acestea sunt două exceptiuni ce se
vedu raru: acestea sunt vorbele cugetării: a economisā
și a se casatori.

3. — Fara a numerā unu verbu aussiliariu, nu-
mitu astu-felu pentru cā este celu mai neaparatu in
viētia.

Acestu verbu aussiliariu este verbulu „a avē.”

4. — Verbulu imperson alu, care nu admite de
cātu o singura persōna, este cadutulu in disuetudine.

5. — Indicativulu se traduce obicinuitu prin chi-
pulu de a se intōrce, printr'o privire, printr'o isbucnire
de risu.

6. — Conditionalulu este prē adescori intrebuinti-
tiatu.

Esemplu: — Dēca nu voi u avē paltonulu de ca-
tifea mane la prandiu, me voi u mania.

7. — Timpulu in Gramatic'a limbii amurului,
este celu ce-va, de care i ngrigescu cātu se pōte mai
pucinu și care-si resbuna cātu se pōte mai multu.

8. — Totu ce ar fi mai tristulu dupa trecutu, ar fi
presentulu, dēca n'ar remanē fiituriulu.

VI.

Despre negatiune.

1. — Nu!... intrebuintiarea lui este fōrte rara.

VII.

Despre prepositiune.

1. — Prepositiunea este unu cuvēntu invariabilu,
care serva a esprime raporturile ce au cuvintele in-
tre ele.

Esemplu: Cu cine ai venit tu asta sēra?

— Acea femeia mi-stā in gātu.

VIII.

Despre conjunctiune.

1. — Nimicu de dîsu.

IX.

Despre interjectiune.

1. — Cu totul variata.
-
- Esemplu: Ah! atunci déca e asié!...

X.

Despre accentu.

1. — Pré frantiusescu ca sê se ia dreptu straine.
-
- Esemple alegeti, sunt destule.

XI.

Despre analisea logica.

1. — Unulu din capitulele cele mai importante ale Gramaticii limbei Amoruului.

2. — Analisea logica se aplica la studiulu propoziuniiloru.

3. — Ea are missiunea de a le ghici si a le controlá.

Esemplu: — Birja cu lun'a, lantiu bunu de ceasornicu, unu acu de diamantu la cravata. Asta este ceva seriosu.

4. — Miopi'a, in analisea logica, este unu casu pendabilu.

XII si celu din urma.

Despre ortografia.

1. — Nici poména!...

* * *

Si acum, profesorele meu, binecuventarea ta!!!

CE E NOU?

* * * (*Terno neplacutu.*) Redactorulu diuariulu „Féderatiunea“, dlu Ionu Porutiu, a facutu in septeman'a trecuta unu — terno. Dar nu cumva sê aluncati a crede, câ onorab. nostru amicu a castigatu atare suma de bani! Nu. Bani nu au multa simpatia pentru redactorii romani. Acestu terno, despre care vorbimu, se traduce in romanescu astu-felu: trei procese de presa. Primulu i s'a intentatu pentru unu articolu din nr. 72, alu doile pentru altulu din nr. 78, si alu treile pentru articolulu intitulatu „Ecvilibriulu.“

* * * (*Diet'a Ungariei*) s'a deschisu in 22 octomvre. Dintre deputatii romani nici unulu nu s'a infatisiatu inca. Scimu câ unii totu-odata sunt membri congresulu din Sibiu, si astu-felu nu potura veni; dar scimu si aceea, câ multi n'au avutu sê mérga in alta misiune natiunala, si totu-si nici unulu n'a venitu dintre ei la dieta. (Chiar acum aflâmu, câ d. Bogdanu a sositu. Red.)

* * * (*Congresulu catoliciloru magiari*) s'a deschisu in 26 octomvre in presintia unui publicu fórte micu. Dintre deputatii alesi nici jumetatea nu s'a presintatu. Atátu din impregiurarea acést'a, câtu si din tonulu diuaristice impuresci, vedemu, câ nici chiar ungurii nu spera nimica bunu de la acestu congresu. Deputatii

romani ai diecesei Oradea-mare nu si-au tramisu credentiunalele. Astu-felu in totu congresulu dintre Romani nu se afla altulu, decátu santí'a sa episcopulu Iosifu Papp-Szilágyi.

* * * (*Concursu.*) Comitétulu Asociatiunii transilvane publica concursu pentru conferirea unui ajutoriu de 50 fl. destinatu unui sodalu de meseria, care (lucru neauditu!) din lips'a de concurinti se afla vacantu. Terminulu concursulu e 1 decemvre.

* * * (*Dlu Alesandru Romanu*) — precum aflâmu — va reintrá in prinsórea sa din Vatiu la 1 noemvre, candu i va espirá concediulu acordatu de ministrulu justitiei.

= (*De la Reuniunea sodaliloru romani.*) Sibiu 7 octomvre. Cu acésta ocaziune aducemu la cunoscintia publica, câ Sambeta sér'a a fostu o productiune splendida data de reuniunea sodaliloru romani din Sibiu, a carei detaiuri cugetâmu câ le va da comitétulu Reuniunei pre numerulu venitoriu. Atât'a potemu díce, câ domnisiórele An'a Bolog'a si Mart'a Nedelcovici cu productiunile dloru pre pianu a surprinsu pre publiculu celu numerosu si alesu, ceea ce s'au potutu vedé din aplausele cele entusiastice ale publiculu. Totu asié dícemu si despre Dnii C. Nedelcovici, Tr. Costande si Is. Blaga, si amu gresí candu nu amu amintí cu recunoscintia de corulu ajutoratu de mai multi membri ai corulu clericalu de aici. O suprinde de totu placuta si cu mare efectu ni-a facutu tineruti'a Domnisióra Mari'a Bolog'a declamandu poesi'a „Limb'a romanésca“ si la provocarea cea entusiastica a publiculu, poesi'a „Unu visu in nóptea de anulu nou.“ — Venitulu din aceea séra pre discu a fostu 191 fl. si 2 doi-dicceri. A dóu'a dí se santí stégulu susu amintitei Reuniuni, la care festivitate asistá ca nasiu pré on. d. Nicolau Poppea vicariu archiepiscopescu. O deoseb'ta norocire potemu inregistrá câ la ceremoni'a santírei si bateri cuielor luara parte si Présantiele sale Episcopii Aradului si Caransebesiului si unu publicu numerosu. Cu ocaziunea acést'a incursera 64 fl. v. a. pentru Reuniune. — La 1 óra fu prandiu comunu in gradin'a gerlitiana, la care nasiulu rosti unu toastu fórte instructiv pentru membri reuniunii si edificatoriu pentru cei presenti. (Tel. Rom.)

* * * (*Din Maramuresiu*) primimu aceste síre: Romanismulu Maramuresianu este in fasie inca, nepotintiosu, siovaitoriu, neresolutu; nu póte, sê se emancipe de sub influintiele straine. Societate, familia romanésca? in intielesulu modernu mai nobilu alu cuventulu: sunt numai pfe desiderie pentru romantic'a nóstra provincia. Vrei sê-ti procuri pucina petrecere, distractiune? Limb'a salóneloru nóstre este magiara; patiesci rusíne cu limb'a romanésca; câ-ci séu nu esti ascultatu séu nu vei fi preceputu. Mi s'a intemplat, nu odata, câ fetisióre din parinti romani sê-mi întórca dosulu, cu sonór'a reflexiune: Nem tudok oláhu!... A fugí in lume mi-vine; câ-ci mi-i ciuda multa! — Panea de tóte dílele, pentru noi, nu e mai necesaria, decátu instituttele romane pentru educatiunea seculu nostru frumosu. Vomu avé femei crescute sub auspicielo geniulu culturai nóstre natiunale? Si vomu avé societate romana, familia romanésca. Celu mai inaltu si mai salutariu institutu pentru educatiunea femeiloru romane ar fi scen'a romana; si acei barbati luminati, cari dederu inceputu realisárii ideei pentru infintiarea unui teatru romanescu dincóce de Carpati, voru fi purerea binecuventati in memori'a natiunii romane. Mi-a

fostu mare mangaiarea, observandu, că fratii mei din Maramuresiu, mare parte, pórta unu viu interesu pentru ide'a teatrului natiunalu, si dandu-li-se ocaziune, speru, că nu voru intardiá a dovedi in fapta, că dorescu realisarea acelei maretie intreprinderi natiunale. — Preparandi'a romana din Sigetu s'a desfiintiatu si s'a inauguratu, in loculu ei, alt'a magiara. Este fórte mare, pentru noi, perderea unui institutu romanescu, fia acel'a de ori-ce specia. Aceea ce inse ne mangaia in câtu-va este, că sperâmu a infintiá, pre fondulu preparandiei repausate, unu alumnatu gratuitu pentru studintii nostri lipsiti de midilócele subsistintiei. Stipendiele si alumnatele gratuite potu salvá multe lumine si poteri eminente in favorulu binelui si culturai poporului romanu. — Societatea nóstra de lectura inca sperâmu a o redá vietiei sale; dins'a are missiunea nobila d'a continuá oper'a inceputa de preparandi'a nóstra de fericita memoria.“

*** (*Societate de lectura.*) Tinerimea studió:a din gimnasiulu de la Naseudu a formatu o societate de lectura sub conducerea dlui directoru gimnasialu dr. Lazaru.

*** (*Hymen.*) Dlu Antoniu Venteru, vice-notariu alu prefecturei Biharea s'a cununatu dñele trecute in Oradea-mare cu amabil'a domnió:ra Eleonora Costa. Fericirea sê li suridia pentru totu-de-una!

*** (*Necrologu.*) Crud'a mórte a rapitu din midiloculu celoru vii pe o romana zelósa, o mama buna, o femeia blanda si o socia de modelu. Primimu din Oradea-mare urmatoriulu anuci de doliu: „Gavrilu Rednicu parocu si protopopu gr. cat. romanu din Oradea-mare, fii si ffiile sale: An'a cu sociulu seu Danielu Napoianu parocu-protopopu in Bicsadu, Aloisia cu sociulu seu Ioanu Popu parocu-protopopu in Vadu cu pruncii sei, Iuliu preotu in Andridu cu socia sa nasc. Elena Popu, Iosifu medicinistu, Gavrilu studinte; asemene sororile: Francisca Sierbanu marit. Bene, cu pruncii sei, Elisaveta Sierbanu ved. lui Augustinu Vaneanu, si Ana Sierbanu, precum si toti consangeni cu anima doiósa anuncia adormirea sociei sale iubite, respective a mamei loru dulci neuitate, a sororii si consangenei loru credintóse, a *Julianei Rednicu nasc. Sierbanu*, intrevenita neacceptatu in 22 octomvre a. c. demaneti'a la 9 óre, in anulu 50 alu vietiei, si 33 alu casatoriei sale fericite. Remasftiele pamentesci ale adormitei se voru duce spre repausu in 24 lun. c. la 3 óre dupa midia-di dupa ritulu bisericeii gr. cat. din catedrala in cemeteriulu romanu gr. cat. Era s. sierfa a Liturgiei pentru repausulu adormitei se va aretá Creatoriului in catedrala in 25 l. c. la 9 óre demaneti'a. La care onóre ultima si S. sierfa prin acést'a sunt in vitati cu reverintia toti consangeni, amicii si cunoscutii adormitei. In eternu amintirea ei! Oradea-mare 23 oct. 1870.“

Literatura si arte.

*** (*Premiu pentru o novela.*) Redactiunea „Familiei“ publica premiu de *siese galbeni* pentru cea mai buna novela originala.. Terminulu concursului e 28 decemvre c. n. Novelele istorice, séu cele poporale voru avé preferintia. (Celelalte diuarie romane sunt rogare cu totu respectulu a luá notitia despre acestu concursu.)

*** („*Poesia si prosa.*“) Acest'a e titlulu multu anuciati si multu acceptatei publicatiuni literarie a dlui Justinu Popfiu, care in fine a apurutu in septeman'a trecuta. Ni rezervâmu pentru alta ocaziune a publicá o recensiune speciala despre acestu nou productu alu literaturii nóstre. Acuma anuciâmu numai atâ't'a, că publicatiunea contine 26 de poesii si o disertatiune literaria, insocita de o multime de note. Tipariulu e elegantu, harti'a fina, si formatulu modernu. Numai un'a ni pare cam straniu, că adeca intrég'a carte (inca si numerósele note) s'a tiparitu cu caractere pré mari (Cicero.) Asemenea litere se intrebuinteáza numai la opere de formatu mai mare. Pretiulu 1 fl.

*** (*Dlu dr. Pavelu Vasiciu*) ne-a suprsinu dñele trecute cu dóue brosiure nóue ale dsale, ambele intocmite pentru poporulu romanescu. Un'a e intitulata: „Catechismu antropologic“, — ér alta: „Catechismulu sanetâti.“ Salutâmu cu bucuria acésta activitate a veteranului nostru barbatu de litere.

*** (*Necrologu.*) In diuaristic'a romana nu mai existe — concordia, că-ci dupa o agonia spirituala de vr'o patru ani diuariulu „Concordia“ a repausatu in Domnulu Fia-i tierin'a usióra!

*** (*Piesa nóua.*) A esítu de sub tipariu la Bucuresci: „Martir'a animei“, drama originala de Constantia Dunca. Pretiulu 2 lei noi.

*** (*Diuarium nou.*) De peste Carpati mai primiramu nrulu primu alu unui diuarium nou. Titlulu acestuia e „Albin'a romana“, si apare odata pe septemana in Romanu.

*** (*Diuarium nou.*) Chiar acuma aflâmu, că in Maramuresiu va sê apara la anulu nou unu diuarium romanescu. Redactorulu acestuia are sê fia dlu avocat dr. Ioanu Mihali. Salutâmu cu bucuria acésta intreprindere literaria in patri'a lui Dragosiu!

Din strainetate.

*** (*Ilustratiunea din nr. presinte*) ni infatísiéza o scena dupa batali'a de la Sedan, candu ambulantiile medicale venira intru ajutoriulu celoru raniti ducându-i in ospitaluri spre a-i vindecá. Icón'a vorbesce de sine, far' a fi necesariu a mai adauge esplicatiuni mai speciale din partea nóstra.

*** (*De pe campulu resbelului*) de asta-data avemu sê inregistrâmu numai nescé negociatiuni de pace, incepute la intrevenirea Angliei, cari inse nu se potura realisá, din cauza, că guvernulu provisoriu alu Franciei nu voiesce sê ceda prussieniloru nici o palma de pamentu.

*** (*In resbelulu presinte*) participa si câti-va juni din Roman'a, cari intrara in armat'a francesca ca voluntari. Intre acesti juni, ér unulu din Transilvani'a, cu numele Ioanu Bistritianu, carele a caditu ca unu erou in midiloculu glóntielor.

= (*Sciri din cartirulu generalu alu prusiloru.*) Voluntarii francesi atacara si imprasciara la Essomes unu transportu prusescu, care escortá prisionieri, cu care ocaziune au scapatu toti prisionierii francesi, la numeru preste 700. — Cu privire la erumperea maresialului Bazaine din Metz, sosi urmatoriulu telegramu; Tours, 22 oct. Una depesia venita, in 21 oct., din Neufchateau la ministeriu comunica: Maresialulu Bazaine facú, in 14 oct., una erumpere cu 80,000 fetiori,

cu care ocaziune sfarimã 26 bataliõne prusesci si 2 regimente de cavaleria; sparse fabricile de arme si luã de la inamicu 193 vagõne cu munitiune si victualie. Trupele armatei asediatorie fure mai de multe ori schimbate, de óra-ce militarii erau obositi prin erumperile simulatõrie ale lui Bazaine. — Maresialulu Bazaiõe lasa sã se deie, totu la dóue óre, signalu pentru atacu si sã sune tunurile, prin ce constringe pre prussi la veghiare continua. Oficierii prusesci recunosc, cã tifulu, Bazaine si veghiarea sunt cei mai mari trei inimi ai loru.

* * (*Devastãrile vesbelului*) sunt infricosiate. Giurulu Parisului e deja de totu pustiu. Numai in departare de 8—10 mile de Parisu se mai gasesce cãte o ospetãria, unde germanii pentru bani buni potu sã capete cãte ce-va de mancatu. Mai aprõpe nu se afla sufletu de omu. Toti locuitorii au fugitu in cealalta parte a tierii. Ma locuitorii din Villeneuve dusera cu sine si usiele si forestele caseloru. Vilele din apropiarea capitalei acuma tôte sunt in posesiunea militariloru prusieni, cari comitu in ele lucruri, cã nu pré dovedescu o cultura innalta. Pe mobilele acoperite cu metasa si catifea, acuma zacu nesce dragoni duri, cari deca nu mai au lemne de focu, taia cãte unu fortepianu, si lu-ardu. Bibliotecile splendide sunt pline de cai.

* * (*Generalulu Moltke*) in 26 octomvre a serbatu a siepte-diecea aniversaria a sa. Cu acãsta ocaziune elu, precum ni potemu intipui, a primitu o multime de felicitãri din tôte partile.

* * (*Regele Vilhelmu*) e fõrte maniosu pe francesi, de candu acestia au pusu unu premiu pentru capulu lui. Curiosu! Elu se supera, in locu de a se bucurã, vediendu in fine, cã si capulu lui are — pretiu.

* * (*Redactorulu celu mai betranu*) e James Saxton, redactorulu diuariului „Repository.” Acest'a dedata cu descrierea catastrofei de la Sedan a publicatu si unu altu articolu alu seu, scrisu dupa batalia de la Waterloo. Dinsulu e redactoru de 57 ani. Se vede, cã nu e romanu, cã-ci de-atuncea ar fi fostu silitu a anunciã de cãte-va ori si — capitulatiunea sa redactioniala.

* * (*Cum se pedepsesce lasiulu.*) Unu diuariu francesu descrie o scena, de care nu s'a mai intemplatu in capital'a Franciei. Intr'una din dílele trecute s'au portatu pe stradele Parisului nesce soldati francesi lasi, cari fugira din batalia. Dar cum se portara? Manile loru dinapoi erau legate de olalta, caciul'a loru erã intõrsa, paliulu asemenea. Er pe peptu aveau o inscriptiune, care sunã astu-felu: „Acestu omu e unu lasiu. Elu a fugitu de inamicu!”

Gãcitura.

De Ioane Popiliu.

Eu cu lumea deodata
M'am n'ascutu pe-acestu pamentu,
Si d'atunci nu mai 'nceta
Numele meu nobilu santu.
Fõrte multi numai prin mine
Pe pamentu se fericescu;
Eu sum celu mai mare bine
Pentru ceia ce iubescu.

Romancutie tinerele,
Si frumõse dînisiõre,
Voi gingasie floricele
En spune-ti-mi óre, óre,
Candu a võstra animiõra
Nu m'ar partinã cu doru,
Ce-ati fi voi? O floriõra,
Lipsita d'alu ei odoru!

Fara mine nu se pôte,
In nimicu a propasã,
Eu dau inceputu la tôte,
Si curagiu a se osti
La romani, ce eu credintia
Se ducu sange a versã,
Pentru santa detorintia,
Aperandu natiunea sa!

Si sã me cunõsceti bine,
Inca ce-va ve mai spunu,
Adecata cumca 'n fine:
Numele meu lu-compunu
Tocmai siepte literiõre,
Care la o-lalta facu
Era-si patru silabiõre,
Despre cealalte — tacu.

Deslegarea gãciturei de siacu din nr. 37.

Eu ti-am scrisu o poesõra
Despre chipulu teu placutu,
Er tu dalba lelisiõra
O cununa mi-ai facutu,
Si dîcandu cã se cuvine
Ast'a cantaretiloru,
O pusesi pre capu la mine,
Suridiendu incantatoriu.

Iosifu Vulcanu.

Deslegare buna primiramu de la dõmnele si domniõrele: Silvia Moldovanu, Valeria Bianu, Cornelia Cadariu, Maria Budai; si de la domnii: Vasiliu Olariu, Demetriu Gasparu Georgiu Popoviciu.

Post'a Redactionii.

Stamora. Bani au sositu.
Papmezeu. Ati tramisu in locu de 5 fl. numai 4 fl.
Dsiõrei M. P. Cu cea mai mare placere, si cãtu mai curendu! Salutare!
Timisiõra. Sunt nosce incercãri, cari ni denuncia, cã vei serie si mai bune!

Suplementu: „Cavalerii noptii“ tomulu I, col'a XVI.

Proprietariu, redactoru respundiatoru si editoriu: IOSIFU VULCANU.

Cu tipariulu lui Alesandru Kocsi in Pest'a. Piat'a Pesciloru, Nr. 9.